

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 143. Ad quæ præterea se extendat excusatio propter necessitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

cum *Burgh. Cent. 1. Cas. 77.* quia si liceat laborare ad vitandum damnum temporale, magis licebit ad vitandum malum spirituale, quale est otium sed dicendum est cum *Sanch. in Conf. L. 5. c. 2. De Castrop. Tamb. Illsung* suprâ, tum tantum licitum est laborare vitandi otii causâ, quando aliter vitare non posset aliqua tentatio, si enim liceret præcipue ad vitandum otium, etiam liceret quibusvis opibus, ne otiosi essent, aut saltem ne ad popinas, aut ad alias periculosas conversationes irent, uti refert *Steph. T. 1. D. 5. n. 154.* Denique ex *Cap. Conquestus de Feriis*, plures apud *Sanch. D. 21.* docent opera servilia ob pietatem, vel Ecclesiam vel Monasterium vel Pauperes alendos absolute esse licita, limitant *Sily. & alii*, exceptis Dominicis & Festis sollemnioribus: Alii excipiunt solam Dominicam Paschæ & Pentecostes; sed hæc omnia melius negantur, nisi prout dicitur *Quæst. seq.*

587 Q. 142. *An Charitas excuset laborantem pro paupere.*

R. Excusat laborantem pro tali paupere, cui ratione gravis necessitatis tum liceret laborare: debes autem scire, quis determinatè sit ille pauper, cui laboras, *Sanch. D. 23. & alii, Ills. Tamb. §. 3. n. 16.* qui Domicellis otii vitandi causâ volentibus laborare die festo, rectè suaserit, ut laborarent pro tali paupere, aut etiam pro Ecclesia in gravi necessitate constituta, tum enim excusabit Charitas.

588 Q. 143. *Ad quæ præterea se extendat excusatio ab necessitate.* R. §. 1. Ob hanc licitum est laborare in messe, foeno, vindemia, quando aliàs ratione tempestatis & pluviarum probabile damnum timeretur, *Illsung T. 5. n. 167;* item ad cavendum grave damnum aliud: non esse autem licitum ob extra-ordinarium lucrum, docent *Suarez & Castrop. T. 9. P. 10. n. 3,* sed probabiliter putant licere

Sanch. D. 19. Dian. P. 2. T. 15. R. 34. Tamb. §. 2. num. 8,
quia amittere notabile lucrum extra-ordinarium
videtur esse grave damnum, neque putandum est
Ecclesiam, utpote piam Matrem, velle Fideles
ad hoc obligare : quantum autem debeat esse
lucrum, ut pro eo liceat laborare, insinuabitur n. 681.

§. 2. Licitum est pro victu præparando occidere, 589
excoriare vel deplumare animalia, si pridie fieri
non potuerit, *Sanch. D. 18. Tambur. n. 22* : plus dicit
Castrop. supra his verbis : Parantes cibum & potum,
tametsi superflue & ad delectationem ; excusantur
consuetudine, namque sic jam est introductum,
idque extensum est ad colligendos fructus eodem die,
ut saniores & integriores sint & ad occidenda &
excorianda animalia, præcipue si sit ratio aliqua,
qualis est cibaria non esse ita suavia, si alio die
disponantur &c ; & idem de cibis etiam superfluis
docet Fagund. in 1. Præcept. Eccles. L. I. c. II. n. I.

§. 3. Si recitanda est Comœdia die festo, 590
potest tum fieri apparatus, qui commodè
non potuit præveniri, *Tolet. & alii cum Sanch. D. 18* :
item licitum est fabris ferrariis calceare equos
ob necessitatem itinerantium, *Sanch. Tambur.* Item
partim per consuetudinem, partim ob necessitatem
licitum est secare venam, irrigare olera & alia
similia, quæ passim fieri videmus non reclaman-
tibus Prælati Ecclesiæ, *Sanch. supra.*

§. 4. Barbi-Tonsores communiter excusantur, 591
vel parvitate materiæ, si unum tantum vel alterum
tondeant, vel necessitate, vel consuetudine, vel
ob lucrum cessans & oriturum damnum, si petentes
non tonderent, *Tamb. §. 2. n. 13. Diana P. 2. T. 15. R. 34.*
& alii, quod probabile agnoscit *Illsung num. 166.*
Et quamvis *Sanch. D. 21.* absolute dicat consuetudi-
nem illam semper fuisse improbatâ, excusat tamen,
si

si antè non potuerit fieri , aut si alioquin Barba
Tonfor esfet deferendus , aut si ideo die festo
tondeant, quia tum veniunt Rustici aut alii operari
aliis diebus impediti , poterunt enim tonderi
licèt barbi-tonfio ad longum tempus duraret.

592 §. 5. Sartores, qui bonâ fide appromiserunt
vestem, quam reipsa putaverant ante diem festum
perficiendam, excusantur, si, ut stent promissis
laborent post mediam noctem usque in Festum,
Laym. L. 4. T. 7. c. 4. n. 2. Dian. P. 4. T. 4. R. 62; intelligi
si ideo passuri esent incommodum, nam si excusari
possint, tenentur à labore abstinere.

593 §. 6. Famulantes laborare possunt, si recusando
Dominos suos ad gravem indignationem com-
moverent, ex qua prudenter timerent incommoda
Illsung num. 177.

594 Q. 144. Quomodo aliquis ratione temporis excusetur
à mortali. R. §. 1. *Azor, Bonac. Regin.* putant
esse mortale laborare ad horam; *Fagund* apud *Ills.*
num. 168. adjicit medium, vel pro summo
integrum quadrantem: *Castrop. & Trull.* ponunt
duas horas: è contrâ aliqui Canonistæ requirunt
tertiam partem diei, sed communiter ab omnibus
exploduntur. Non esse mortale per duas horas
laborare, est jam recepta nostrâ ætate sententia,
inquit *Tamb. L. 4. c. 3. §. 2. n. 1*; assentiuntur *Gran. &*
Ills. supra; *Dian. P. 5. T. 5. R. 6.* dicit non fore mortale,
si duæ horæ non excedantur; *Sanchez* dicit
minùs quàm duas horas non sufficere ad mortale,
testaturque juniores Theologos plùs quàm duas
requirere; & ratio potest esse, quia duæ horæ
videntur pars modica diei, utpote duodecima.
Fill. March. & Gobat in Clypeo num. 283. requirunt
tres horas, sed communior nunc & probabilior est
sententia